

Umsögn Landssamtaka hjólríðamanna vegna draga að frumvarpi um breytingu á náttúruverndarlögum

Um Landssamtök hjólríðamanna (LHM)

Landssamtök hjólríðamanna eru heildarsamtök hjólríðafélaga á Íslandi. Landssamtökin eru aðildarfélag að European Cyclists' Federation, sem eru heildarsamtök fyrir hjólríðafélög til samgangna og ferðalaga í Evrópu.

Umsögn

Umsögn LHM er bundin við breytingar á IV kafla náttúruverndarlaga. Í megin atriðum eru LHM hlynnt skýrum og ríkum almannarétti með þeim skyldum sem slíkum rétti skulu vissulega fylgja. Vaxandi tilhneigingar hefur undanfarið gætt meðal landeigenda til þess að takmarka umferð almennings um eignarlönd sín, með læstum hliðum, girðingum og bannskiltum, jafnvel á fornum götum milli bæja eða inn á afrétti og óbyggðir og taka sér þar með vald og heimildir sem þeir hafa aldrei haft. Virðist þetta hafa haldist í hendur við breytt not jarða, frá því að vera nýttar undir landbúnað og yfir í að verða einhvers konar afdrep þéttbýlisbúa þar sem litið er á umferð almennings sem átroðning og spillingu sveitarsælunnar. LHM telja þvert á móti að það að njóta kyrrðar og fegurðar á eignalandi sé réttur allra landsmanna þó svo að réttur eigenda til að stunda landbúnað og hafa hefðbundin nyt af jörðinni verði ekki véfengdur. Þó verður bann á grundvelli nýtingar að vera rökstutt og málefnalegt. Telja samtökin drögin vera til mikilla bóta, að þessu leyti, frá núgildandi lögum, og breytingar í frumvarpinu vera að jafnaði í rétta átt.

Það sem er Landssamtökum hjólríðamanna helst þyrnir í augum er 2. mgr. 19. gr. núverandi laga, sem kveður á um heimild ráðherra til þess „að setja í reglugerð nánari ákvæði um umferð hjólríðamanna“. Engar heimildir eru fyrir ráðherra til að setja sérákvæði um umferð gangandi, skíðandi, skautandi o.s.frv., og því óþarft að hafa þessa heimild inni í lögnum.

Forsaga þessarar heimildar er frá því í frumvarpinu til þeirra laga sem samþykkt voru 2013, en þar var greininni um umferð hjólríðamanna og ríðandi manna slegið saman í eina grein af óskiljanlegum ástæðum, og reglugerðarskyldan látin fylgja með og það þannig rökstutt í greinagerð „Með hliðsjón af því að hjólríðaferðir og hópferðir hestamanna hafa aukist á undanförunum árum þykir eðlilegt að skýrar reglur séu settar um þetta efni.“

Í sama ljósi að á undanförunum árum hefur ferðum og jafnvel hópferðum gangandi manna fjölgað (aukist) skýtur skökku við að ekki hafi fundist sama þörf til þess að setja skýrar reglur um þann hóp, þrátt fyrir að vera mun fjölmennari en hjólríðamenn á ferðum sínum um ræktað og óræktað land, og þrátt fyrir að hver gangandi valda að jafnað meira álagi á landið með för sinni en hver hjólríðamaður. En LHM getur ekki komið auga á nein málefnaleg rök eru fyrir því að setja ákvæði um hjólríðar í reglugerð umfram umferð gangandi, og þannig sé samgöngu- og ferðamátanum hjólríðar settar strangari skorður en umferð gangandi, á skíðum, skautum og óvélknúnum sleðum eða á annan sambærilegan hátt.

Úrlausn

Breytingartillaga LHM gengur því útfrá því að fella niður sérgrein um hjólreiðar og að bæta hjólreiðum inn í upptalningu í 18. gr. gildandi laga, á eftir orðinu *gangandi* og á undan orðunum *á skíðum*. Til vara er lagt til að 2. mgr. 19. gr. nógildandi laga falli niður.

Tillaga: Ný 2. gr. frumvarps til laga um breytingu á lögum um náttúruvernd, nr. 60/2013, með síðari breytingum orðist svo:

18. gr. heiti *Umferð gangandi og hjólandi manna*.

Við 1. mgr. 18. gr. bætist orðið *hjólandi* í upptalningu á eftir *gangandi* og á undan á *skíðum*.

Við 18. gr. bætist ný 3. mgr. sem er samhljóða núverandi 1. mgr. 19. gr. *Þegar farið er á reiðhjólum um landið skal fylgt vegum og skipulögðum reiðhjólástígum eins og kostur er*.

19. gr. um umferð hjólreiðamanna falli brott.

Tillaga til vara: Ný 2. gr. frumvarps til laga um breytingu á lögum um náttúruvernd, nr. 60/2013, með síðari breytingum orðist svo:

2. mgr. 19 gr. laganna falli á brott.

LHM lýsa mikilli ánægju með 1. gr. frumvarpsins, sem er til mikilla bóta þar sem skerðing á almannarétti þarf að vera byggð á málefnalegum ástæðum og hafa í för með sér skerðingu á nytjum til landbúnaðar.

2. gr. er sennilega nauðsynleg til að bregðast við nýjum veruleika aukins ferðamannafjölda og skipulagðra ferða, og því ásættanleg málamiðlun.

b) liður 3. gr. er varasamur, en með honum er Umhverfisstofnun gert kleyft að setja fjöldatakmarkanir á tiltekið svæði á grunni þolmarkagreiningar. Því verður ekki á móti mælt að í einstaka tilfellum getur verið full þörf á slíkum takmörkunum. Slík útfærsla er þó ekki til, og nýlegt dæmi um takmörkun hópastærða úr friðlandi á Hornströndum virðist t.d. vanhugsuð og hefur leitt til boðaðra endaloka ferðaþjónustu í Bolungarvík á Ströndum. Verði b) lið haldið í núverandi mynd sé þó eðlilegt að útivistarfélögum sé með lögum tryggður umsagnaréttur um slíkar takmarkanir.

4. gr.

Hér er sérstaklega tiltekið að réttur til að krefjast úrlausnar vegna ólögmætra hindrana nær einnig yfir hindranir í formi ólögmætrar gjaldtöku skv. 18. gr. Þetta er nauðsynleg viðbót við greinina og í samræmi við breytingu á 18. grein.

Reykjavík, 17. mars 2019

Fyrir hönd stjórnar LHM

Haukur Eggertsson
formaður laganefndar